

CONTINUÏTEIT EN VERNIEUWING

Nieuwbouw St. Nicolaaslyceum in Amsterdam

Dolf Broekhuizen

Het grootse atrium van het nieuwe St. Nicolaaslyceum in Amsterdam voelt direct bij binnenkomst als het centrale hart van het gebouw. Het werkt samenbindend. In het nieuwe gebouw staat klassikaal onderwijs nog steeds hoog in het vaandel, maar het is aangepast aan de tijd. Op individuele basis zijn tal van mogelijkheden om te kiezen voor andere werkvormen, al naar gelang de leerkracht dat aanbiedt of wenst, of inspeland op de behoefte en mogelijkheden van de leerling. De hoofdopzet van het nieuwe gebouw is daarom geen stelsel van vleugels met reeksen identieke lokalen aan gangen zoals bij het oude lyceum. Kenmerkend voor de nieuwbouw is een gemêleerde groepering van allerlei soorten werken onderwijsruimtes rondom een centrale, multifunctionele ruimte. Vanuit een visie op onderwijs en sociale vorming is een gebouw gerealiseerd dat op meerdere manieren het onderwijs stimuleert en uitdaagt tot leren.¹ Daarmee onderscheidt het zich van andere recente lycea in Nederland. Het profileert zich als een uitdagend onderwijsgebouw met een poëtische uitstraling.

Een plek aan de Zuidas

De aanzet tot de nieuwbouw van het St. Nicolaaslyceum, dat zo'n 1000 leerlingen herbergt, vindt zijn oorsprong in ontwikkelingen voor de Zuidas in Amsterdam. Het lyceum is één van de voorzieningen in de herstructurering van dit gebied. Daarmee reageert het op de trend die niet door de overheid maar door het bedrijfsleven is ingezet. Internationale bedrijven kozen voor de bouw van hun hoofdkantoren een strook langs de A10 die de Zuidas is gaan heten, en niet het door de gemeente geplande voormalige havengebied ten oosten van het Centraal Station. In het masterplan voor de Zuidas (1998), dat de gemeente opstelde om de ontwikkeling te structureren, dient het oude schoolgebouw te wijken voor de parkaanleg.² In het stedenbouwkundig ontwerp voor een deelgebied van de Zuidas, plan Beethoven (2007), blijft de totale oppervlakte van het Beatrixpark gelijk, maar wordt de parkzone langs de huidige A10 verlegd naar het gebied waar het oude

lyceum staat. Op de nieuwe bebouwingsstrook langs de Beethovenstraat tot aan de A10, komt een nieuw stedelijk gebied, dat is opgezet als een mix voor wonen, kantoren en voorzieningen voor onderwijs en cultuur.³ Door de functionele mix past het gebied in een trend van stedenbouwkundige planning, die wil voorkomen dat functioneel eenzijdige wijken ontstaan.

De nieuwe locatie op de hoek van de Prinses Irenestraat en Beethovenstraat stond niet van begin af aan vast, maar vergde jaren van onderzoek en overweging. Tot 2007 is veel overleg geweest tussen de gemeente en de school over de locatie. Ook een verhuizing naar Zeeburg is kort in beeld geweest. Uiteindelijk is een oplossing gevonden in het 'opschuiven' van het St. Nicolaaslyceum, zodat het nu enkele tientallen meters ten westen van de oudbouw staat, op de plek waar ooit een kerk stond, de Christus Geboortekerk. Het voordeel van die locatie is de vertrouwdheid met de plek. Bovendien is de locatie zeer geschikt voor een onderwijsfunctie. In Oud-Zuid, waar de school staat, wonen veel leerlingen die dit type onderwijs volgen. In de loop der tijd zijn langs de Beethovenstraat (in Amsterdam-Zuid) veel scholen voor voortgezet onderwijs op havo- en vwo-niveau gebouwd.⁴ Daarnaast bood het masterplan het vooruitzicht van de realisering van een nieuw museum voor Design in de nabijheid. Dat sloot goed aan bij de school die zich onder andere als cultuurschool profileert. Inmiddels is echter het plan voor het museum afgeblazen.

Uitdagen tot leren

Een betrokken opdrachtgever met een duidelijke visie leidt in de praktijk meestal tot een karaktervol en goed gebouw. In dit geval stelde de gebruiker, op verzoek van de opdrachtgever Stichting Voortgezet Onderwijs Amsterdam Zuid, voor de nieuwbouw een ambitieuze visie en helder programma van eisen op. Ambitieuze omdat zeer uitvoerig stond omschreven wat de sfeer en ruimtelijke expressie van het gebouw dienden te zijn. Over de architectonische uitstraling werd grondig nagedacht. Hiervoor

Publicatie: Ideaal voor groei en kennis. Nieuwbouw St. Nicolaaslyceum, Amsterdam 2012

Auteurs: Hans van Rooijen, Dolf Broekhuizen, Floor Tinga,

Grafisch ontwerp: Haller Brun

Eindredactie: Liesbeth Melis

Architect: DP6 Architectuurstudio

Ontwerp kunstwerk Spiegelboom: Anouk Vogel

Fotografie: Jeroen Musch

ISBN: 978-94-6190-989-3

© St. Nicolaaslyceum Amsterdam, 2012